

Tampereen luontokoulu Korento

Toimintakertomus lukuvuosi 2016–2017

Tampereen luontokoulu Korennon lukuvuosi 2016–2017 oli erittäin monimuotoinen.

Perustyö koostui koulu- ja varhaiskasvatusryhmien luontokoulupäivistä (4–5 pv/vko). Muuta toimintaa olivat muun muassa kesäkurssitoiminta alakoululaisille ja lajikoulutuspäivä opettajille, Avoimet Ovet-tapahtumat, Vihreä lippu-toiminta koulutuksineen ja ”Ilmiöt ihmeteltäväksi” -kirjan toimittaminen.

Lisäksi tehtiin laaja-alaista yhteistyötä eri ympäristötoimijoiden kanssa, joista uutena oli Ulkoluokka-koulutus Varalan urheiluopistolla.

Kävijämäärät

Luontokoulun asiakasmäärä nousi lukuvuonna 2016-17 ennätyslukemiin.

Kaikkiaan tavoitettiin **7352** henkilöä. Lapsia oli ryhmien mukana yhteensä **5416** ja eri tapahtumissa yhteensä **5747** lasta. Aikuisia oli luontokouluryhmien mukana **600** ja yhteensä **1605** aikuista.

Kolmannen työntekijän, koulunkäynninohjaaja - oppisopimusopiskelijan (*KAITO*), panos luontokoulutyössä mahdollisti näin laaja-alaisen toiminnan. Koulutukset ja useiden vierailijaryhmien tutustumiskäynnit luontokoululla kasvattivat kävijämäärää.

Kehittämistyöryhmä

Tampereen ympäristökasvatuksen kehittämistyöryhmä kokoontui neljä kertaa; 8.9.2016, 10.11.2016, 12.1.2017 ja 30.3.2017.

Työryhmään kuuluu Pekka Jokela (*Kämmenniemen koulun rehtori, pj.*), Heli Ketola (*Tampereen kaupungin suunnittelija*), syksyllä Sanna Huikuri,

kevällä Aino Järventausta (*Kestävän kehityksen suunnittelija, Kestävä yhdyskuntayksikkö*), Tanja Jurvanen (*luokanopettaja Harjun koulu*), Aulikki Laine (*ympäristökasvattaja, Tampereen luontokoulu*), Anne Viitalaakso (*ympäristökasvattaja, Tampereen luontokoulu*), Salla Lindqvist (*erityisluokanopettaja, Liisanpuiston koulutalo*), Tiina Hakala (*ympäristöneuvoja, Ekokumppanit oy*), Tiina Savolainen (*lastentarhanopettaja, Kaukajärven päiväkot*) sekä Riikka Saarinen (*Vuores-Klaavan päiväkodinjohtaja*).

Työryhmä käsittelee laajasti Tampereen ympäristökasvatuksen edistämistä ja palvelemista, mutta toimii myös luontokoulu Korennon kehittämisen- ja tukifoorumina.

Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumus tehtiin luontokoululle jo syksyllä 2014 ja sitä päivitettiin. Tampereen kaupunki lähti myös mukaan yhteiskuntasitoumukseen.

Toiminta

Luontokoulun esimiehenä toimii Kämmenniemen koulun rehtori Pekka Jokela. Luontokoulun henkilökuntaan lukuvuonna 2016–2017 kuului Aulikki Laine (*kouluryhmät; Jenni Skaffarin sijaisena 1.8.2016 alkaen lukukauden ajan*) ja Anne Viitalaakso (*esiopetus- ja varhaiskasvatusryhmät*).

Syksyllä luontokoululla oli apuna SARKA Oy:n kautta Jyrki Ihalainen 11.8.2016-31.12.2016 ja kevätlukukauden Jyrki oli luontokoululla KAITO-koulutuksen myötä ja on edelleen 31.05.2018 asti.

Luontokoulun asiakasmäärä oli lukukautena 2016 - 2017 yhteensä **7352**. Luontokouluryhmien määrä Terälahdessa oli **290**, joista 145 oli koulujen luontokouluryhmiä ja 145 esiopetus- ja varhaiskasvatusryhmiä. Kesäkurssi pidettiin viitenä päivänä viikolla 24. Esikoulusta ja varhaiskasvatuksesta tavoitettiin 2093 lasta ja kouluista 3323 oppilasta. Kesäkursien oppilaiden kanssa lapsia kävi luontokoululla yhteensä **5572**.

Luontokoulun ympäristökasvatus kiinnostaa myös luonto- ja ympäristöalan opiskelijoita. Ryhmien mukana tai opetusta seuraamassa kävi paljon opiskelijoita ja ryhmiä.

Luontokouluun tulevat opettajat ja kasvattajat valitsevat (*ryhmän kanssa*) päivälle teeman, joka tukee varhaiskasvatus-, esiopetus- ja opetussuunnitelmaa. Valmiita ohjelmapaketteja kouluryhmien 4. luokkalaisille oli tarjolla 11 ja 7. luokkalaisille 10 sekä esikoulu- ja varhaiskasvatusryhmille kymmenen. Ohjelmia sovellettiin ryhmän toiveiden mukaan;

mm. perhepäivähoitoryhmiä käy vuosittain noin 5 ja heidän kanssaan ohjelma räätälöidään.

Vihreä Lippu ja kestävä kehitys

- Luontokoulu toimii Vihreä lippu -ympäristökasvatusohjelman edistäjänä. Terälahden koulukiinteistön kanssa yhteistyö Vihreä Lipun ympärillä jatkui tiiviiseen tapaan. Kyselylomake oppilaille, henkilökunnalle ja vanhemmille VL-asioista tehtiin sähköisenä, joten säästettiin paperia. Vihreä Lippu-raati kokoontui luontokoulun tiloissa noin kahdesti kuukaudessa.
- 27.9.2016 Vanhempainilta Kämmenniemen päiväkodilla (n. 30), jossa Anne oli puhumassa Vihreä Lippu-toiminnasta ja järjestämässä roskaviestiä yhdessä Terälahden päiväkodin lastentarhanopettajan Hanna Kulovuoren kanssa.
- 28.10.2016 klo 8-10 Vihreä lippu-koulutus Tampereella opettajille ja varhaiskasvattajille. 12 innokasta nykyistä tai tulevaa Vihreän lipun haltijaa oli leikkimässä ja verkostoitumassa.
- 13.12.2016 Vihreä lippu -info Messukylän koulun opettajille (12); Aulikki kouluttamassa
- 9.9.-30.9.2016 oli Pirkanmaan ympäristökasvatuspäivät Marttissa, jossa Aulikki oli kouluttamassa työpajassa 27 henkilöä.
- Syksyllä- ja keväällä järjestettiin Tampereella yhteistyönä ympäristötoimijoiden kanssa KEKE-tilaisuudet.
- Terälahden koulun tapahtumissa olivat luontokoulun työntekijät mukana aktiivisesti. Terve elämä-teeman viherkasviprojektissa oli Aulikki tutustuttamassa joka luokalle kylvöä ja kasvatusta.

Kesäkurssit

- Kesäkurssitoimintana järjestettiin luontokoulussa perinteinen Luonnossa luovasti -leiri 12.-16.6.2017, johon osallistui 33 alakoulun 7–11-vuotiasta. Osallistujia olisi ollut tuplaten enemmän, mutta bussikuljetuksesta johtuen jouduimme rajaamaan määrää.
- Alakoulun opettajille ja esiopettajille oli lajikoulutus 8.6.2017 luontokoululla. Mukana oli 25 henkilöä.

Avoimet ovet -tapahtumat

- Avoimet Ovet-tapahtumia järjestettiin luontokoululla kahdesti lukukauden aikana: 10.2.2017 ja 9.6.2017. Osallistujia oli yhteensä 42 henkilöä, joista lapsia 25. Kesän tapahtuma oli yhteinen Terälahden kirjaston kanssa. Aluksi oli satuhetki ulkona saippuakuplineen ja luontokouluun tutustumisen jälkeen jatkettiin vaelluksella nuotiopaikalle.

Yhteistyö

Tampereen luontokoulu Korennon ympäristökasvatustyö näkyy myös koko Tampereen ja Pirkanmaan ympäristökasvatustyön kehittämisessä sekä valtakunnallisessa LYKE-verkostossa.

Työyhteisö

Tärkeitä henkilöitä luontokoulun toiminnan kannalta työyhteisössä ovat olleet vahtimestari Veikko Montonen, siistijä Terttu Mäkinen sekä Terälahden koulun ruokapalveluhenkilöt Marjo Nyblom ja Tanja Westerlund (Ateria / Voimia). Yhteistyö Terälahden opettajien, koululuokkien ja päiväkodin kanssa jatkui tiiviinä. Myös Terälahden kirjaston kanssa tehtiin yhteistyötä mm. Suomen luonnon päivänä ja saatiin luontoaiheisia poistokirjoja luontokoululle ja järjestettiin yhteinen Avoimet ovet-tapahtuma.

Ulkoluokka-hanke

- Aulikki Laine oli mukana Ulkoluokka -hankkeessa ja järjesti koulutuksia opettajille
- 28.10.2016 klo 12-14 Ulkoluokka-hankkeen ensimmäinen tapaaminen Tampereella. 4 opettajaa kolmesta eri koulusta suunnitteli ja kouluttautui Moreenian lähimaastossa.
- Mikko Tiirikainen Liikkuva koulu-koordinoija, vieraili luontokoululla
- 21.11.2016 oli Ulkoluokka -hankkeen perustamiskokous. Aulikki Skypen kautta kokouksessa.

LYKE -verkosto (www.lyke.fi)

Suomen luontokoulu- ja ympäristökoulujen liiton hallituksen toiminnassa olimme mukana mahdollisuuksien mukaan. Vihreän viikon ympäristöto-

riin emme osallistuneet Tampereella, koska samaan aikaan oli iso ympäristöalan Ulos-Ut-Out! -koulutustapahtuma 5.-6.6.2017 Turussa. Aulikki Laine oli siellä toimitsijana. Toukokuussa painettu ”Ilmiöt ihmeteltäväksi-kirja jaettiin siellä kaikille, lähes viidellesadalle osallistuneelle. LYKE-verkoston tapaamiset ja kokoukset olivat syksyllä Helsingissä ja keväällä Tampereella.

- 13.-14.10.2016 LYKE-tapaaminen Raaseporissa, Tammisaaressa.
- 16.-17.3.2017 LYKE-päivät Tampereella. Tutustuttiin Tampereen luonnontieteelliseen museoon.
- 25.11.2016 oli luontokoululla TYKY-päivä LYKE-toimiston ja samassa tilassa Tampereella toimivien yhdistysten; SLL/Pirkanmaa (Juho Kytömäki), Vegaani-liitto ja Luonto-Liitto ry. Yhteensä luontokoulussa ja erävaelluksella oli 10 henkilöä nuotiolla.
- 27.1.2017 Educa- messut Helsingissä. Aulikki oli esittelemässä Tampereen luontokoulua LYKE-verkoston pisteellä kärpäslätkäleikin voimin.

Ympäristökasvatusta oppikirjoihin

Aulikki toimitti SYKLI:n Anna Kettusen kanssa PS-kustannuksen Ilmiöt ihmeteltäväksi -kirjan, johon siis Tampereen luontokoulu antoi oman panoksensa osana LYKE-verkostoa.

PYY/PYRSTÖ ja Pirkanmaan ympäristökasvatus ry.:

Pirkanmaan ympäristökasvatuksen yhteistyöryhmän (PYY/Pyrstö) kanssa tehtiin yhteistyötä, kuten myös kaupungin muiden ympäristötoimijoiden (esim. Ekokumppaneiden) kanssa.

Pyrstön kokouksiin osallistuttiin neljä kertaa lukukauden aikana. PYRSTÖ:n kokouksissa suunniteltiin Pirkanmaan ympäristökasvatuspäiviä, jotka järjestettiin Marttisissa Virroilla 29.-30.9.2016. Siellä ehdotettiin, että perustetaan Pirkanmaan ympäristökasvatus ry.

Työntekijät, harjoittelijat ja vierailijat

Luontokoulussa oli useita harjoittelijoita ja erittäin paljon vierailijaryhmiä kuluneen lukuvuoden aikana. Oli mukava huomata, että luontokoulutoiminta kiinnostaa monia.

KAITO-opiskelija Jyrki Ihalaisen työpanos lukukauden aikana mahdollisesti myös sen, että kävijämäärä nousi ennätyslukemiin. Lisäksi Terälahden koulun kanssa yhteistyö tiivistyi.

Jyrki teki videoprojektia Terälahden koulun 5-luokkalaisten kanssa syysjoulukuun aikana säännöllisesti. Hän ohjasi heidät kuvaamaan, leikkaamaan ja viimeistelemään videon, joka sitten palkittiin kirjailija-vierailijalla. Myös luontokoulun esittelyvideot Jyrki kuvasi ja leikkasi.

Harjoittelija Benjamin Hammond ohjasi Terälahden koululaisille englanniksi hänen ja Jyrki Ihalaisen suunnitteleman ohjelman. Jyrki käänsi ohjelman suomeksi. Lisäksi Benjamin Hammond oli mukana Terälahden koulun englannin kielen oppitunneilla 14.12.2016

Kevätkaudella skotlantilainen opettaja Chris Thompson harjoitteli suomenkieltä ja antoi seikkailukasvattajana lisäoppia luontokouluun.

Syksy 2016 työntekijät

- Koulunkäynninohjaaja Jyrki Ihalainen, Sarka Oy. 11.8.2016 - 31.12.2016
- Ahlmanin eräopaskoulutuksesta Tiina Nisumaa, 19.-30.9.2016 työharjoittelussa
- Ahlmanin luonto-ohjaajakoulutuksesta Jenni Rönkkö, 24.10.-9.11.2016 työharjoittelussa
- Lauralisa Koivula 21.11.-2.12.2016 SASKY:n Osaran luonto- ja ympäristöneuvoja-koulutuksesta harjoittelijana
- Benjamin Hammond, Tredu / International Wilderness Guiding, Kuru, Tampere 7.12.-16.12.2016 harjoittelussa
- TET-harjoittelijoita kaksi syyskaudella

Kevät 2017 työntekijät:

- KAITO eli Koulunkäynnin ja aamu- sekä iltapäiväkerhon ohjaajakoulutus, Jyrki Ihalainen, Sarka Oy, 01.01.2017 alkaen ja jatkuu 31.5.2018 asti.
- Chris Thompson: TE-keskuksen työkokeilussa 23.1.- 10.2.2017 sekä 5.6.-29.6.2017.
- Vera Kuivasto: sijaisti ympäristökasvattaja Aulikki Lainetta 31.1.2017 ja Anne Viitalaaksoa 13.3.2017

- Karoliina Laitinen: SASKY:n Osaran luonto- ja ympäristöneuvoja-koulutuksesta jaksoja ajalla 10.2.2017-31.3.2017
- Minna Tammesvirta: 8.5.- 19.5.2017 Erä- ja luonto-oppaan ammattitutkinto, Kiljavan opisto
- Teemu Manninen: 22.5.-2.6.2017, Ahlmanin eräopaskoulutuksesta
- Hanna Siurola, Ito, (ympäristökasvattajaksi opiskeleva), oli kolme päivää siirrolla kesäkurssilla työssä esikoulusta

Muut vierailijat:

- 17.10.2016 klo 10-13, Kiinalaiset opettajat vierailulla luontokoululla. 23 kiinalaista opettajaa oli kiinnostunut Tampereesta ja tutustui LYKE-verkoston ja Tampereen luontokouluun. Tutustuttimme heidät opetuspaketteihimme mm. haavimmalla vesiötököitä ja nuotiokokemuksella..
- Syyskaudella Ammatti-Instituutti Iisakista (SASKY) Osaran 7 luonto- ja ympäristöneuvoja-opiskelijaa opettajansa Timo Lepistön kanssa
- 4.11.2016 tutustumassa luontokouluun (ja pajapaikkoihin) 7 henkilöä työllistämispalveluista Petri Levolan kanssa
- 18.11.2016 pajapäivä Rongankodin kehitysvammaisille (37). Tredun lähihoitajat (8) ja Luontopolku Työllisyyspalvelut /Nina Rautiainen (10 hlöä). Yhteensä oli 55 aikuista paikalla. Riippumattoja, loue, nuotioruokia, eräilyä, jne. kivaa tekemistä metsässä.
- 8.11.2016 vieraili New Yorkista 10 esiopettajaa kasvatustieteen Symbolismin tutkimuskeskuksesta Marcus Grunewaldin kanssa ja he tutustuivat luontokoulupäivään. (11)
- 27.3.2017 KAITO-opiskelijoiden vierailu yhteensä 8+1
- TAKK:n ja TAMK:n opiskelijoita vieraili lukukauden aikana seuraamassa luontokouluryhmiä
- 27.4. ja 29.5.2017 Ulko-opet ry:n jäseniä ja muuten ulko-opetuksesta kiinnostuneita opiskelijoita ja opettajia seuraamassa opetusta luontokoululla, yht. 7 henkeä.

- 26.4. ja 28.4. Normaalikoulusta olivat saksalaiset vieraat (yhteensä 11 hlöä) seuraamassa opetusta kahtena päivänä.
- 2.5. Normaalikoulun harjoittelijat (4) vetivät luontokoululla opetusta harjoittelunaan.

Luontokoulu mukana tapahtumissa

3.9.2016 Hävikki-viikon tapahtumassa Tammelan torilla jaettiin 500 annosta puuroa. Ekokumppanien ym. kanssa oli Anne Viitalaakso mukana tapahtumassa. Vapaaehtoinen rahalahjoitus aterioista tuotti n. 190 euroa ja se käytettiin luontokoulun ruokailukatoksen huopakatteeseen. Laavu palvelee koko Tampereen alueen lapsia ja nuoria luontokoululaisia sekä Terälahden koululaisia, kyläläisiä ja vierailijoita. Edellisen vuoden Hävikki-viikon tuotto kohdentui lepakonpönttöihin ympäri Tamperettä.

Pohjoismaiset vieraat Tampereella 28.9.2016 klo 10-12: Nordisk Platform- pohjoismainen leirikoulu vieraili Tampereella. Mukana oli 70 lähinnä 9-luokkalaista oppilasta Suomessa tutoreineen ja opettajineen. Luontokoululla oli toimintapaja Pikku Kakkosen puistossa.

26.4.2017 Moreenia, luonnontutkimuksen työpaja- koulutus alakoululle ja yläkoululle. Aulikki ja Jyrki osallistuivat järjestelyyn.

Koulutukset

- Valtakunnalliset ympäristökasvatuspäivät järjestettiin Raaseporissa ja Tammisaassa 13.-14.10.2016. Aulikki ja Anne olivat mukana koulutuksessa.
- Luonto- ja ympäristökouluopettajien LYKE -verkoston tapaamiset olivat ympäristökasvatuspäivien yhteydessä Tammisaassa ja Raaseporissa 13.-14.10.2016 sekä Tampereella keväällä 16.-17.3.2017
- Ulos-Ut-Out! -koulutustapahtuma 5.-6.6.2017 Turussa ja Raisiossa. Tapahtumassa oli noin 500 ympäristötoimijaa niin Suomesta kuin muualtakin.

Metsämatkalaukku – uusi materiaali

TAMK:n metsäalan opiskelija Hanna Ala-Kaarre työsti keväällä 2016 Tampereen luontokoululle opinnäytetyönä ”Metsämatkalaukun” eli kiertoon eri yksiköihin tulevan oppimateriaalin alakoulun 3-6 -luokkalaisille, joka laitettiin lisäyksiin kiertoon lukukaudella 2016-2017.

Lisäksi luontokoulun materiaaleista on lainattavissa aiemmin valmistunut ”**Marjamatkalaukku**”, mikä on suunnattu varhaiskasvatukseen ja alakoulun 0-1-2 lk:lle.

Medianäkyvyys

Avoimet ovet -tapahtuma keväällä 2017; Teisko-Aitolahti -lehden toimittajan juttu lehdessä.

Nettisivut: <http://luontokoulu.blogit.tampere.fi/>